

Følgende institusjoner kan fatte vedtak om utførsel:

Vedtaksinstitusjoner	Type kulturminner
Forsvarsmuseet Tlf 23 09 35 82 www.mil.no/felles/fmu	militære kulturminner
Kulturhistorisk Museum, Universitetet i Oslo Tlf 22 85 19 00 www.khm.uio.no	arkeologisk materiale, gjenstander fra tiden før reformasjonen
Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design Tlf 21 98 20 00 www.nasjonalmuseet.no	antikviteter, møbler, kunsthåndverk, design, billedkunst
Nasjonalbiblioteket Tlf 81 00 13 00 www.nb.no	bøker, trykk, manuskripter
Norsk Folkemuseum Tlf 22 12 37 00 www.norskfolkemuseum.no	folkekunst, bondeantikviteter og andre kulturminner knyttet til arbeidsliv og levemåte etter reformasjonen
Preus museum Tlf 33 03 16 30 www.preusmuseum.no	fotografi, fotografiapparat o. a. fotoutstyr
Norsk Sjøfartsmuseum Tlf 24 11 41 50 www.norsk-sjofartsmuseum.no	maritime kulturminner
Norsk Teknisk Museum Tlf 22 79 60 00 www.tekniskmuseum.no	transportmidler og andre tekniske kulturminner
Riksantikvaren Tlf 22 94 04 00 www.riksantikvaren.no	fartøy
Riksarkivet Tlf 22 02 26 00 www.riksarkivet.no	arkivalia
Ringve Museum Tlf 73 87 02 80 www.ringve.no	musikkinstrumenter og annet musikkhistorisk materiale
Sámiid Vuorká-Dávvirat/De Samiske Samlinger Tlf 78 46 99 50 www.desamiskesamlinger.no	samiske kulturminner

Mer informasjon:
ABM-utvikling –
Statens senter for arkiv, bibliotek og museum
Postboks 8145 Dep
0033 OSLO

Telefon: 23 11 75 00
Telefaks: 23 11 75 01
post@abm-utvikling.no
www.abm-utvikling.no

Andre nyttige adresser:
Toll- og avgiftsdirektoratet
www.toll.no

Tollvesenets informasjonssenter
Telefon: 03012

Kultur- og kirke departementet
og Miljøvern departementet
Telefon: 22 24 90 90

Sametinget
Telefon: 78 47 40 00

UNESCO
www.unesco.org/culture/natlaws

ABM
UTVIKLING
Norwegian Archive, Library and Museum Authority

UTFØRSEL AV KUNST- OG KULTURGJENSTANDER

HVA ER LOV?

Illustrasjon: Birgitte Kolbeinsen, Melkeveien Designkontor AS

UTFØRSEL AV KUNST- OG KULTURGJENSTANDER – HVA ER LOV?

«Lov om kulturminner» skal sikre at kommende generasjoner skal få nytte og glede av kulturarven. Lovens forbud mot utførsel av kulturminner har som formål å verne og ta vare på faste og løse kulturminner som er en viktig del av Norges kulturarv og historie. I tillegg skal den sikre dokumentasjon og kunnskap om de kulturminner som tillates ført ut av landet.

Det kreves utførselstillatelse for kunst- og kulturgjenstander som omfattes av lovens § 23. Når særlige grunner taler for det, kan Kultur- og kirkedepartementet fastsette at utførselsforbudet gjelder uten hensyn til alder.

Det må blant annet søkes utførselstillatelse for følgende kunst- og kulturgjenstander:

- Automatisk fredete kulturminner i medhold av lov om kulturminner. Arkeologiske kulturminner, faste kulturminner, og alle erklærte stående byggverk med opprinnelse fra tiden fram til og med 1649 er automatisk fredet etter kulturminneloven.
- Bygninger eller bygningsdeler, mynter, arkiv-saker, manuskripter, segl og signeter, møbler og annet innbo eller løøre, drakter, våpen og liknende ting av kunst-, kultur- eller personal-historisk interesse som er eldre enn 100 år.
- Samiske kulturminner uten hensyn til alder.

- Minner om fremstående eller sentrale personer, virksomheter og hendelser av betydning for norsk historie uten hensyn til alder.
- Malerier, skulpturer og annen bildende kunst, kunsthåndverk og prototyper for designprodukter eldre enn 50 år.
- Båter, motorvogner, luftfartøy og skinnegående materiell eller deler av slike eldre enn 50 år.

Listen er ikke uttømmende, men ment som veiledende eksempler. Se også "Forskrift om forbud mot utførsel og innførsel av kulturminner" på www.abm-utvikling.no.

Hvordan søke?

Kultur- og kirkedepartementet har utpekt tolv institusjoner til å behandle søknader og fatte vedtak om utførsel av kunst- og kulturgjenstander (se egen liste). Søknad med fotografier av gjenstanden sendes i god tid til den aktuelle vedtaksinstitusjonen som eventuelt utarbeider utførselstillatelse. Tillatelsen må følge gjenstanden ved grensepassering. Søknadsskjema finnes på www.abm-utvikling.no.

Utførselstillatelse

Utførselstillatelse skal normalt gis hvis ikke kulturgjenstanden er av stor betydning for forskning, bevaring og formidling av Norges kulturarv. Utførselstillatelsen kan gis permanent eller for et angitt tidsrom.

Ved tvil

Spørsmål kan rettes til ABM-utvikling eller den vedtaksinstitusjonen som er mest nærliggende.

Klageinstans

ABM-utvikling er klageinstans unntatt for saker som er avgjort av Riksantikvaren, der Miljøverndepartementet er klageinstans, og saker som gjelder samiske kulturminner, der Sametinget er klageinstans.

Tollvesenet

Tollvesenet fører kontroll med at kulturminner ikke føres ut av landet i strid med kulturminneloven, eller i strid med de generelle reglene om utførselsdeklarasjon. Se eget regelverk: www.toll.no.

Straff

Den som forsettelig eller uaktsomt overtrer utførselsforbudet, straffes med bøter eller fengsel i inntil ett år. Under særlig skjerpene omstendigheter kan fengsel i inntil to år anvendes. Medvirkning til og forsøk på ulovlig utførsel straffes på samme måte (kulturminneloven § 27).

Nye bestemmelser fra 1.1.2007:

Den som fører en kulturgjenstand inn i landet plikter å sørge for gyldig eksportsertifikat fra utførselslandet dersom dette er påkrevd. Dokumentasjonen skal fremvises ved toll-ekspedering. Se: www.unesco.org/culture/natlaws